

СТ А Н О В И Щ Е

От: Проф. д-р Стоян Петков Маринов
Катедра „Икономика и организация на туризма“, Икономически
университет-Варна, научна специалност „Икономика и управление
(туризъм)”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна
степен **„доктор“** по научна специалност „Икономика и
управление (туризъм)” в УНСС.

Автор на дисертационния труд: Ралица Радостинова Димитрова
Тема на дисертационния труд: *„Влияние на свободното време върху
платформите за онлайн туризъм“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното
жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 102/18.01.2021
на Ректора на УНСС

1. Информация за дисертанта

Докторантът се е обучавал по докторска програма към катедра
„Икономика на туризма“, факултет „Икономика на инфраструктурата“ на
УНСС по научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“
съгласно решение на ФС на факултет „Икономика на инфраструктурата“,
протокол № 24 / 06.03.2018 г. и заповед № 764 / 20.03.2018 г. на Ректора на
УНСС. Обучението е осъществено в редовна форма през периода
06.03.2018-19.01.2021г. Докторантът е отчислен с право на защита съгласно
решение на ФС на факултет „Икономика на инфраструктурата“, протокол №
12 / 12.01.2021 г. и заповед № 131 / 19.01.2021 г. на Ректора на УНСС.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Обемът на дисертационния труд е 198 страници. Отличава се с
изключително балансирана структура, която включва всички задължителни
елементи на научно-изследователска разработка: увод от 6 стр., изложение в
три глави с общо 162 стр.(всяка от трите глави включва по 3 параграфа, а
всеки параграф се състои от по три подпараграфа), заключение от 4 стр., 4

приложения (15 стр.) и списък на литературните източници (6 стр.).

Авторката аргументирано обосновава актуалността на темата, посветена на използването на онлайн платформите в туризма за пълноценното оползотворяване на свободното време на хората чрез дейности, които ги обогатяват. Значимостта на изследваната проблематика се дължи на недостатъчните проучвания относно оползотворяването на свободното време и на бурното навлизане на дигитализацията в туризма.

Дисертационният труд има ясно дефинирани обект и предмет на изследването. *Обект* на разглеждане са платформите за онлайн туризъм, а *предмет* на изследване е влиянието на промените в свободното време върху търсенето на продукти в онлайн платформите за туризъм.

Авторката си поставя значима *изследователска цел* „да се изследват характеристиките на платформите за онлайн туризъм при вземане на решение за пътуване от потенциалните туристи и на тази база, да се разработи модел за ефективно оползотворяване на свободното време чрез онлайн платформите за туризъм“. Целта е конкретизирана правилно в пет изследователски задачи.

Изследването в разработката е подчинено на тезата, че ефективното оползотворяване на свободното време е в пряка връзка с развитието на онлайн платформите за туризъм. В процеса на изследването се проверяват 3 работни хипотези, доказването или отхвърлянето на които се използва за разработването на авторов модел за ефективно оползотворяване на свободното време чрез онлайн платформи за туризъм.

Авторката демонстрира задълбочени познания на наличната литература по темата и е използвала богат набор от информационни източници. В списъка на използваната литература са посочени общо 152 заглавия, от които 21 – са на кирилица, 57 на латиница и 74 са интернет източници.

Интерпретациите и изводите в изложението се илюстрирани и аргументирани с 8 таблици, 18 фигури и 3 графики.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Авторката използва подходящи изследователски методи и подходи за постигане на поставената научна цел като: *индукция и дедукция, анализ и синтез, исторически метод, сравнителен анализ, статистически и дескриптивни методи, метод на наблюдение, анкетно проучване, метод на дълбочинно интервю.*

За целите на дисертационния труд е проведено комплексно емпирично изследване , реализирано в периода от 1 юни 2020 г. – 30 септември 2020г.. Инструментариумът на проучването включва анкета със затворени въпроси

за потребители и дълбочинно интервю за представители на туристическата индустрия.

Анкетата е разпространена сред респонденти чрез социалните мрежи, на български и английски език. Дълбочинните интервюта са проведени с експерти от туристическия бранш - мениджъри на хотели, собственици на туристически агенции, служители на авиолинии, мениджъри на заведения за хранене и развлечения.

Съдържанието на дисертационния труд доказва постигането на поставената научна цел.

В първата глава на дисертационния труд са систематизирани теоретични основи на свободното време, на онлайн платформите за туризъм и на зависимостта между двете категории.

Във втората част на разработката е направен детайлен анализ на развитието на видовете онлайн платформите за туризъм по света и в България под влияние на свободното време. Оценени са най-известните портали за резервации, интернет портали на туристически дестинации и социалните мрежи в качеството им на онлайн платформи за туризъм. Коректно са представени методиката и инструментариума на планираното емпирично проучване.

В трета глава на разработката авторката интерпретира резултатите от проведеното емпирично проучване. Конструира собствен модел за ефективно оползотворяване на свободното време. Очертава насоки и прави препоръки за усъвършенстване на онлайн платформите за туризъм.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

По наша преценка в дисертационния труд се съдържат четири значими научно-приложни приноса.

Първо, надградена е теоретичната систематизация за същността на свободното време, за неговите характеристики и за факторите, които го формират и структурират. Предложена е авторова дефиниция за свободното време. Изследвана е и е определена връзката между свободното време и онлайн платформите за туризъм.

Второ, Извършен е подробен сравнителен анализ на водещите онлайн платформи за туризъм в света и в България по основни видове. В контекста на предоставяните възможности за пълноценно използване на свободното време чрез туризъм са оценени най-известните представители на онлайн резервационните портали, на онлайн портали на туристически дестинации и на социалните мрежи.

Трето, на основата на резултатите от емпиричното проучване и на разгледани добри практики е разработен авторов модел за ефективно оползотворяване на свободното време чрез онлайн платформи за туризъм. Разяснена е технологията на приложение на модела.

Четвърто, изводите от проведеното емпирично проучване са проектирани в насоки и конкретни препоръки за развитие на онлайн платформите за туризъм с цел ефективно посрещане на предизвикателствата от промените в обема, структурата, мотивите и начините за пълноценно използване на свободното време.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Ралица Радостинова Димитрова прилага 8 публикации по темата на дисертацията с общ обем от 63 печатни страници. Четири от публикациите са самостоятелни статии в реферирани издания. Четири са самостоятелни научни доклади в сборници от престижни форуми в България. Три от всички публикации са на английски език. Представените публикации отразяват съществени резултати от дисертационния труд и му осигуряват достатъчна публичност.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат резюмира съдържанието на основните структурни части на дисертационния труд и отговаря на изискванията

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд би се подобрил, ако се изследват по-задълбочено промените в тенденциите за оползотворяване на свободното време и тяхното влияние върху усъвършенстването на онлайн платформите за туризъм.

Сравнението на резултатите от анкетното проучване на българските и чуждестранните респонденти би дало по-ясна представа за развитието на тенденциите на българския туристически пазар, спрямо световния.

Бих препоръчал, в бъдещата си научноизследователска работа, докторант Ралица Димитрова да задълбочи изследването на резервационните онлайн платформи в България и възможностите за повишаване на популярността им спрямо използваните чуждестранни сайтове от този тип.

С цел достойна защита, предлагам на вниманието на докторанта два въпроса:

1. Какви са основните предимства и недостатъци за потребителите на туристически услуги, които използват онлайн платформи при търсене и

резервация на пътувания, относно ефективното оползотворяване на свободното им време?

2. Как платформите за онлайн туризъм могат да отговорят адекватно на предизвикателствата пред туризма, свързани с пандемията от COVID-19?

8. Заключение

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за неговото прилагане.

Достойнствата на дисертационния труд ми дават основание да му поставя **положителна оценка** и да гласувам за присъждането на образователната и научна степен “доктор” по научна специалност „Икономика и управление (туризъм)” в професионално направление 3.8 Икономика на Ралица Радостинова Димитрова

07.03.2021 г.

Изготвил становището:

Гр. Варна

(проф. д-р Стоян Маринов)